

[Ministeren for Landbrug og Fiskeri.]

der var Tale om. Det ærede Medlem, som er Forslagsstiller, paastod, at Henvendelsen var underskrevet af 3 477 Statshusmænd, men endnu mere end to Maaneder efter, at man har opfordret Statshusmændene til at indsende Brevet hurtigst muligt, har jeg ikke modtaget mere end 586 Breve, det vil altsaa sige ca. $\frac{1}{6}$ af det Antal Underskrifter, som man paastaar at have!

Jeg skal da slutte mine Udtalelser med at sige, at Forslaget om endnu lettere Rentevilkaar for Statshusmændene, end de har i Forvejen i Forhold til andre Landmænd, synes mig at være upaakrævet. Resultatet af den konjunkturbestemte Rente for Statshusmændene har været, at i de Aar, der er gaaet, siden denne Rente blev indført, har de svaret det første Aar 61 pCt. af den normale Rente, det næste Aar 71 pCt., det tredje Aar 82 pCt., det fjerde Aar ca. 75 pCt. — 74 i første Halvaar og 76 i andet Halvaar —, og i Aaret derefter 90 pCt. Saa gik det Aaret derefter op til 101 pCt., og det var netop dette, der gjorde, at man gik over til en anden Udregning af den konjunkturbestemte Rente, idet det viste sig, at Beregningen efter Kapitelstakster under de herskende Forhold med kunstige Kornpriser og med begrænset Produktion gav til Resultat, at trods daarlige Forhold for Husmændene kom man alligevel op paa at skulle svare 101 pCt. af den normale Rente. Derfor gennemførte man det, som vi nu arbejder med, konjunkturbestemt Rente efter Forrentningsprocenten i Landbruget for Ejendomme, som ikke har over 10 000 Kr. i Jordværdi. Ændringen blev gennemført saa betids, at man samme Aar, som Renten ellers vilde være blevet 101 pCt. af Normalrenten, kunde vælge den nye Ordning, der betød, at de paa-gældende kom helt ned paa 50 pCt.s Rente. Det var i det Aar, da vi havde den meget daarlige Høst med høje Kornpriser og et meget daarligt Forhold mellem Landbrugets Salgspriser og Indkøbspriser, hvilket bevirkede, at Husmændenes Forrentningsprocent blev meget lav. Forrentningspligten blev efter de nye Regler kun 50 pCt. for Statshusmændene, men Aaret derefter blev Procenten 100, fordi Forrentningsprocenten da var naaet op over 4.

Man vil altsaa se, at i Løbet af disse mange Aar har de Statshusmænd, der har valgt konjunkturbestemt Rente, haft meget betydelige Fordele i Forhold ikke alene til de Statshusmænd, som har svaret den faste Procent paa 4 eller $4\frac{1}{4}$, men ogsaa i Forhold til andre Landmænd. Kun en eneste Gang

har den konjunkturbestemte Rente været oppe paa normal Rente, nemlig 100 pCt. af 4 eller $4\frac{1}{4}$, ingen Sinde har den været oppe over den normale Rente, og der er desværre heller ingen Udsigt til, at man for indeværende Aar vil komme op paa en højere Rente, idet Forrentningsprocenten jo er faldet og vel næppe vil stige lige straks.

Ingen andre Landmænd har i disse Aar haft saa lempelige Rentevilkaar som netop de Statshusmænd, der har ønsket og faaet gennemført konjunkturbestemt Rente. Mange Vanskeligheder for andre Landmænd vilde have været lettere at overvinde, dersom de havde haft lignende Rentebetingelser som Statshusmændene. Princippet har derfor efter mit Skøn vist sin fulde Berettigelse og Mulighed for at lette Vilkaarene under Kriser for de paa-gældende Landmænd. Dersom man imidlertid mener, at man kun kan tage Lettelsen, men kræver Forhøjelsen formindsket, naar bedre Tider indtræffer, saa giver man efter min Mening dette gode Princip Gift. For øvrigt gælder det samme om selve Oprettelsen af nye Brug paa Landet, at dersom Begunstigelsen med Hensyn til Rentebetalingsvilkaar overdrives, slaar man Grunden bort under Berettigelsen for en fortsat Udstykning. Jeg har saa stor Tro til Betydningen af baade den konjunkturbestemte Rente for Landmændene og Udstykningssagen, at jeg maa modsætte mig, at man underminerer dem, saa at de kan opretholdes ogsaa i Fremtiden.

Forslagsstilleren (J. S. Foget): Den højtærede Ministers Svar var altsaa et Afslag, en kold Skulder til de Statshusmænd, han altid har foregivet at ville arbejde for. Jeg beklager det baade for Ministerens og for Statshusmændenes Skyld. Afslaget var en Kaskade af Ord uden noget egentlig dokumenteret Bevis for, hvorfor man ikke ønsker at gennemføre Lovforslaget. Det eneste reelle, jeg hørte Ministeren sige var, at man maatte huske paa, at Statshusmændene havde Fødevarerne til Indkøbspris. Ja, det har vi hørt før, naar det drejer sig om Landbruget. Vi har saa tit hørt dette om frisk Luft og billige Kartofler, at vi snart kan det udenad, men er dette den eneste Sympati, som Regeringen og den højtærede Minister har tilovers for Statshusmændene, saa kan jeg jo bedre forstaa, at disse efterhaanden forlader dem i lange Rækker.

Naar jeg har forelagt nærværende Lovforslag, er det dels en Følge af, at L. S.s Statshusmandsudvalg allerede for længst har fremsat Krav om en Revision og bevist Tilslutningen til Kravene fra Statshusmænd-